

Relațiile internaționale în perioada postbelică

A. Crearea O.N.U. și rolul ei în lume

Iulie 1945- acordurile de la BRETTON-WOODS, S.U.A. au pus bazele FONDULUI MONETAR INTERNAȚIONAL și BĂNCII MONDIALE.

După 1945 deosebim trei etape în relațiile internaționale :

- 1946-1962 - Războiul Rece
- 1962-1985/1989 – Destindere Relativă
- 1989-2003 – Încetarea confruntării între Marile Puteri și a divizării Europei.

La baza creării O.N.U. stă CARTA ATLANTICULUI (decembrie 1944).

25 aprilie – 26 iunie 1945 – Conferința de la San Francisco pune bazele O.N.U. care își propune:

- Menținerea păcii internaționale
- Egalitatea membrilor săi
- Rezolvarea pe cale pașnică a divergențelor dintre state și cooperarea internațională
- Respectarea drepturilor omului

1948 - Adunarea Generală a O.N.U. a votat DECLARAȚIA UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI

1946 Londra - Prima sesiune O.N.U. cu 51 de membri

România este membru O.N.U. din 1955, deoarece puterile occidentale nu au recunoscut mult timp alegerile din 1946

O.N.U. – organisme principale:

- Adunarea Generală
- Consiliul de Securitate
- Consiliul Economic și Social
- Consiliul de Tutelă
- Curtea Supremă de Justiție
- Secretariatul

Aparenta egalitate a membrilor O.N.U. este încălcată de statutul membrilor

Consiliului de Securitate (11 membri dintre care 5 cu statut permanent și drept de veto – S.U.A., Rusia, Marea Britanie, Franța, China.)

Alte instituții importante ale O.N.U.:

U.N.E.S.C.O., U.N.I.C.E.F., O.M.S., F.M.I., B.R.D.

B. Războiul rece și crizele militare

5 martie 1946 – discursul lui Winston Churchill la FULTON, Missouri, S.U.A., în care se trăgea un semnal de alarmă împotriva agresivității Uniunii Sovietice și se cerea întărirea alianței anglo – americane contra U.R.S.S., marchează începutul Războiului Rece.

El utilizează prima dată termenul de Cortină de fier, ce separă statele comuniste de lumea liberă. În paralel Marile Puteri încercau să realizeze „Arma Atomică”,
12 martie 1947 - Președintele S.U.A., Harry S. Truman, declară sprijinul pentru Grecia și Turcia (400 milioane \$) pentru contracararea comunismului și a menținerii influenței americane în estul Mediteranei. (Doctrina Truman).

Prin Planul Marshall statele occidentale au primit circa 9,4 miliarde \$ pentru refacerea economiilor distruse de război, dar statele socialiste au refuzat ajutorul american la presiunea U.R.S.S.. Aceștia nu erau de acord cu pătrunderea capitalului străin și a inițiativei libere în zonele ei de influență

1947 – 1949 Au avut loc o serie de evenimente spectaculoase: amenințările directe asupra Norvegiei, Greciei și Turciei, lovitura de stat din iunie 1948 din Cehoslovacia, și blocada ilegală a Berlinului – începută în luna aprilie a aceluiași an, a dus la semnarea la Bruxelles, în luna martie 1948 a acordului de apărare reciprocă între statele occidentale: Anglia, Franța, Olanda, Belgia și Luxemburg.

1948 – Criza Berlinului. Sovieticii au blocat accesul către partea vestică a Berlinului dar occidentalii au organizat un pod aerian care a reușit perfect. Această acțiune l-a determinat pe Stalin să cedeze.

1949 – Au apărut R.F.G. și R.D.G. Ele au fost recunoscute de O.N.U. mult mai târziu și nu au avut relații diplomatice până în anii 70.

1949 – Mao Zedong preia puterea în China și o transformă în stat comunist – forțele burgheze se retrag în Taiwan – rămânând în conflict până în prezent.

4 aprilie 1949 – Ia ființă N.A.T.O. prin semnarea tratatului de la Washington.

Țări fondatoare:

1.	Belgia	
2.	Olanda	
3.	Luxemburg	martie 1948
4.	Marea Britanie	Bruxelles
5.	Franța	
6.	S.U.A.	
7.	Canada	
8.	Norvegia	26 aprilie 1949
9.	Islanda	Washington
10.	Danemarca	
11.	Portugalia	
12.	Italia	

Alte țări care au aderat la N.A.T.O.:

Grecia și Turcia în 1952

Germania Federală în 1955

Spania în 1982

Ungaria, Polonia, Cehia în 1999

1950 – 1953 Războiul din Coreea. În 1950 Coreea de Nord încalcând paralela de 38.

Forțele S.U.A. sub mandat O.N.U. conduse de generalul Douglas au respins forțele comuniste dar situația s-a complicat odată cu intervenția celor un milion de „voluntari” chinezi.

1953 – pacea de la Panmunjon restabilește granița între cele două Corei pe paralela 38.

În Europa, în 1949 ia ființă C.A.E.R. – piața țărilor socialiste, iar în 1955 se creează la 14 mai, Tratatul de la Varșovia, declarată o alianță defensivă. Țări fondatoare:

1. U.R.S.S.
2. Polonia
3. România

4. Ungaria	1 aprilie 1991
5. Albania	se dizolvă prin consensul
6. Cehoslovacia	participanților
7. Iugoslavia	
8. R.D.G.	
9. Bulgaria	

1956 – Naționalizarea Canalului de Suez de către președintele Egiptului, colonelul Gamal Abdel Nasser, a provocat o nouă criză internațională prin intervenția Angliei, Franței și Israelului. Profitând de această intervenție inoportună, U.R.S.S., a putut interveni și zdrobi, fără scrupule tentativa de revoluție care se înfiripa în Ungaria

1961 – Este ridicat Zidul Berlinului simbol al divizării și al intoleranței între cele două Lumi.

1959 – Fidel Castro preia puterea în Cuba împreună cu prietenul său Che Guevara, răsturnând guvernul generalului Batista.

1962 – S.U.A. descoperă rachete sovietice în insulă și blochează insula. Războiul nuclear fiind pe cale să se declanșeze. Președintele S.U.A., J.F. Kennedy, intervine să dezamorseze criza promițând că nu intervine dacă rachetele nucleare vor fi demontate.

1954 – O altă criză gravă a avut loc în peninsula Indochina, Franța sa retras de aici fiind înfrântă. Prin acordul de la Geneva, Vietnamul a fost împărțit în două prin paralela 17

1964 – 1975 – are loc Războiul din Vietnam. În ciuda intervenției masive, circa 400 000 de soldați uciși, S.U.A. a pierdut acest război. După unii specialiști, se presupune că S.U.A. au cedat Vietnamul pentru ca Uniunea Sovietică să nu comuniceze Filipine.

C. Destinderea internațională și limitele ei

Anii 60 au dus la o detensionare a relațiilor dintre S.U.A. și Uniunea Sovietică, datorită echilibrului de putere dintre acestea. Deși au fost semnate tratate de dezarmare și neproliferare a armamentului nuclear, în anii 80 cursa înarmărilor s-a reluat.

1971 - RFG și RDG semnează acordul asupra Berlinului, în 1972 își recunosc reciproc granițele, iar în 1973 sunt primite în O.N.U. În 1990 cele două state se reunesc.

1971 - China este primită în O.N.U., în 1972 Nixon face o vizită aici și în U.R.S.S.

Orientul Mijlociu

Iunie 1967, Israelul invadează Siria, Iordania, Egiptul (Războiul de 6 zile), cucerind Ierusalimul de est, Pen. Sinai, înălțimile Golan, Cisiordania. În 1973 conflictul reizbucnește dar se încheie nedecis.

1978 – Prin Pacea de la Camp David, Israelul retrocedează Sinaiul Egiptului.

1975 – 1982 – Și după aceea, Libanul este scena unui devastator război civil între facțiuni rivale susținute de Israel și Siria.

1979 – 1988 - U.R.S.S. invadează Afganistanul și pierde în fața mujahedinilor susținuți de americani și Pakistan și China.

D. Încetarea divizării lumii și a Europei

1989 – Regimurile comuniste s-au prăbușit cu concursul larg al lui Mihail Gorbaciov.

1991 - După un puci nereușit al comuniștilor, începe destrămarea U.R.S.S.

Irakul invadează Kuweitul dar este respins după intervenția internațională sub mandat O.N.U.

1991 – 1993 Are loc războiul civil din Iugoslavia inițiat între sârbi și croați, apoi în Bosnia Herțegovina (din 1995). Războiul se încheie prin acordul de la Dayton, S.U.A.

1993 - Cehia și Slovacia se despart pe cale pașnică.

1997 – N.A.T.O. primește noi membri: Polonia, Ungari, Cehia, iar în 2002 România, Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania, Slovenia.

2001 – 2003 În această perioadă o nouă amenințare se conturează pe plan mondial: terorismul internațional, care a dat cea mai nemiloasă lovitură din istorie la 11 septembrie 2001, în New York , S.U.A.

O.N.U., după o ezitare în prima fază, a aprobat intervenția armată în Irak, care s-a dovedit a fi pe „ Axa răului ” cum numesc americanii țările care sprijină acțiunile teroriste internaționale.